

NOTRANJEC

Izhaja vsako soboto

in velja po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K. Posamezne številke po 10 vin. Na naročbe brez denarja se ne oziramo. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Breg št. 12.

GLASILO

**POLITIČNEGA IN GOSPODARSKEGA DRUŠTVA ZA
NOTRANJSKO V POSTOJNI.**

Inserati

se računajo za celo stran 36 K, za $\frac{2}{5}$ strani 25 K, za $\frac{2}{5}$ strani 18 K, za $\frac{1}{5}$ strani 9 K, za $\frac{1}{10}$ strani 5 K, $\frac{1}{20}$ strani 3 K. Pri večkratni objavi primeren popust.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Svobodno volitev zahtevamo.

Dr. Žitniku delajo bodoče državnozborske volitve že sedaj tako velike skrbi, da ne more več mirno spati. V svoji razburljivosti že vidi strahove njemu nasprotnih kandidatov. V „Domoljubu“ in „Slovincu“ pisari, da hodi g. Fr. Arko okrog volilcev in se njim vsiljuje za državnega poslanca postojnskega okraja. Na vsem tem seveda ni najmanjše resnice, to so čisto navadne laži pobožnega „Domoljuba“ in „Slovenca“. Deželni poslanec g. Arko se ni nikdar potegoval za državnozborsko poslanstvo in se vsled tega tudi nikjer in nikomur usiljeval ni. Res pa je, da se je do sedaj edino le dr. Žitnik notranjskim volilcem usiljeval in hodil od vasi do vasi, od farovža do farovža, da bi bil zopet izvoljen.

Ne dvomimo, da je g. Nace Žitnik trdno preverjen, da je edino le on sposoben in poklican zastopati notranjskega kmeta in obrtnika v državnem zboru. On je namreč duhovnik, in to zadostuje. Na shodih in v svojih listih „Domoljubu“ in „Slovincu“ se naši klerikalni poslanci pri vsaki priliki širokoustijo, da so in da delajo za kmeta, če se pa sedaj pred volitvijo kmetje med seboj razgovarjajo in posvetujejo, kako bi najboljše izvrševali svojo volilno pravico in kako naj bi si po svojem lastnem prepričanju izbrali poslanca, ki bi njihove stanovske koristi in potrebe v državnem zboru zastopal, takoj se oglasita duhovniška lista „Domoljub“ in „Slovenec“ in jih pričneta nesramno napadati, češ, da so sovražniki duhovščine in vere, da so brezverci in Bog vedi kaj vse. Kmetje, zapomnite si dobro vse to, a vstrašiti se takih obrekovanj in žuganj ne smete. Postavodajalstvo vam je dalo volilno pravico, katere vam ne sme nobeden stan in nobeden človek kratiti in naj si bo kdorkoli. Noben človek vas ne sme siliti, da bi vi drugače volili, kakor vam velewa vaša vest ali kakor je po vašem mnenju prav. Kdor bo vas strašil

s hudičem in peklom, mu pokažite vrata, tak nesramnež družega ne zasluži.

Ako je dovoljeno vsem drugim stanovom, da se smejo združevati sebi v korist, ako se poteguje združeno delavstvo, učiteljstvo, uradništvo, duhovščina in drugi stanovi za svoje stanovske koristi, zakaj bi se kmet ne smel v svojo korist združevati in si svoj težavni položaj izboljšati. Kmet je tisti, ki živi vse druge stanove in tudi duhovni gospodje ne živijo le od božje besede, tudi oni živijo od kmeta. Se li sme potemtakem od kmeta zahtevati, da bo on še vedno suženj onih, kateri od njega živijo? Ne! On bo dal cesarju, kar je cesarjevega, Bogu kar je božjega, zase pa naj zahteva, kar je njegovega.

Volilna pravica je njegova, on naj si sam izbere svojega poslanca. Seveda klerikalci se z nami ne strinjajo. Oni hočejo ljudstvu svojega poslanca usiliti in niti toliko ne potrpe, da bi se volilci med seboj posvetovali in si sami izbrali svojega kandidata. To so lepi prijatelji kmeta in svobodne volilne pravice.

Politične vesti.

Jezikovno vprašanje pri sodnijah na Koroškem je rešil sodni dvor na način, o katerem „Mir“ opravičeno trdi, da bi delal čast padovanskim rabulistom (zavijačem). Odločilo je, da se ima vedno razpravljati in zapisovati le nemški, če je udeležena kaka stranka, ki ne zna pismene slovenščine n. pr. odvetnik nasprotne stranke ne zna slovenski, zato treba razpravljati — nemški. Ta ukrep nikakor ne odgovarja zakonu, pa kaj ko so gg. najvišji sodniki Nemci — ti si mirno in brez sramu pomagajo tudi preko zakona, ki so nanj sami prisegli. Koroški Slovenci naj le pazijo na take slučaje, naj rekurirajo in izzovejo nove odločbe najvišjega sodnega dvora. Ne verjamemo, da bi imela ta

sodnija parkrat pogum, soditi tako pristransko. Seveda zdaj ko ni parlamenta, so si upali!

Slovenci, ne zaničujte sami sebe! Zadnjič smo poročali, da občini Metlika in Trbovlje občujeta z vlado po nemško. Danes še dostavljamo, da nekatere okrajne bolniške blagajne delajo prav tisto. Take blagajne imajo n. pr. v Zagorju, Kamniku in seveda v Metliki!

Štajerska narodna stranka zahteva, da se za Slovenski Štajer ustanovi poseben oddelek c. kr. kmetijske družbe Štajerske. Nemci v sedanjem osrednjem odboru namreč Južni Štajer, ki je najbolj agrarni del Štajerske, popolnoma zanemarjajo. Če se bo hotelo doseči to zahtevo pri osrednjem odboru, bo pač treba dolgega smotrenega dela. — V Žalcu so na shodu izrekli nezaupnico poslancem, osobito duhovniku Korošču, ki je v boju proti takozvanemu hmeljarskemu „provenijenčnemu“ zakonu nastopal nepravilno. Hmeljarji sudetskih dežel so namreč, ker je njihov hmelj danes še bolj znan kot hmelj iz drugih dežel, zahtevali, da naj se vselej v trgovini razvidno zaznamuje, iz katerega okraja je hmelj. S tem upajo doseči, da se oslabi konkurenca hmelja iz drugih dežel n. pr. tudi iz Savinjske doline. Naši poslanci so se nekaj časa „provenijenčni“ postavi vstavljali, ko pa je prišlo pretekli mesec do

onega „en gros“ proizvajanja zakonov, so se udali pod pogojem, da se uveljavi tudi postava zoper ponarejanje vina. Seveda ta kupčija ni bila pametno sklenjena, kajti sudetske dežele nimajo posebnega interesa na tem, da nova vinska postava ne pride v veljavo, med tem ko imajo slovenski hmeljarji precejšno izgubo vsled hmeljarskega zakona.

Obstrukcija na Hrvaškem je prenehala. Večina je privolila v to, da se nekaj besed iz adrese na kralja premeni v tem smislu, da v adresi ne bo nič govora o kakem „narodu srpskem,“ ampak le o Srbih! „Čisti“ so se tedaj poceni udali. Če bi se to svojat še bolj pritisnilo, bi bili dali tudi zastoj. Sedaj je pot k rednemu delovanju „sabora“ odprta.

Dopisi.

Čitalnica v Ilir. Bistrici je priredila pretečeno nedeljo običajno veselico, ki je veselice prejšnjih let daleč prekosila. Uprizorila se je igra „Gospoda Kodelja pridiga izza gardin“. Vsi igralci so se popolnoma uživali v vloge in v zadregi smo, kateremu bi dali prednost. Kaliča je izborno pogodil gospod Strniša, kateri je s svojim nastopom vzbudil splošno priznanje. Antonijo

Listek.

Kmečka vstaja.

Zgodovinska povest iz 16. stoletja. — Hrvaški spisal Avgust Šenoa.

(Dalje.)

XXXII.

Dne 7. svečana 1573 so prikorakali banski pešci v Zagreb. Na čelu jim je jezdil Gašpar Alapić, sedaj podban. Vsa armada je bila umazana in utrujena, konji izmučeni. Pravkar je hotel Alapić prešteti četo kmetov, ki jih je zvezane prignala armada, ko prihiti od kap-tolskih vrat kapetan banskih huzarjev in pokliče Alapiča k banu.

Pri banu je bilo važno zborovanje zaradi kmetске vstaje. Pristrčno so vsi pozdravili Alapiča. Le-ta je moral banu Draškoviću brž poročati o svojih zmagah nad kmeti: „Okić, Samobor, Jastrebarsko so nakrat napadli grad moje sestre. Isti hip so Brdovščani prodrli preko Sotle. Sestra je mirila kmete. Zaman. Sestra je prosila Turna, naj ji pošlje uskokov iz Žumberka, a Turn je odgovoril, da jih sam potrebuje. Kmetiski psi so nam zapalili Kerestinec. Dva tisoč se jih zbere pa odide v Uskoške gore in dalje na Kranjsko. Sedaj tudi jaz pljunem v dlani. Naberem Turopoljcev in sestrinih slobodnih kmetov ter si izposodim od Zrinjskega konjиков. Šlo mi je lažje, kot sem mislil. Ti ničvredneži namreč niso imeli dobrih pušk. Neki Metličan Doročić pride k meni in mi javi prav vse, kar se snuje. Bil je v zvezi

s kmetskimi ustaši in njih kapetanom Nikolajem. Tega je pridobila moja denarnica, kmetje pa so si domišljali, da jim je bog. Pregovoril je kmete, da niso šli v goro, ampak preko Samobora po ravnem na Kranjsko. Jaz sem brž razglasil, da grem na Jastrebarsko, pa sem jih zalotil v gozdu pri Kerestincu. Tam so korakali kakor živina v čedah. Moji konjiki so jih naskočili kakor vrage, udri po njih z vse strani, da jih je ležala polna ravnina. Tri ure smo mlatili po njih, šest sto smo jih posekali, pa tudi nas je stalo marsikojo glavo, ker so kmeti grizli kot psi. Nato sem došel v Mokrice in tam našel Turna, ki je predvčerajnem razgnal vstaše pri Krškem. Hotel nam je na pomoč, pa ga ni bilo treba.“

„A Gregorianec? vpraša škof Drašković.“

„Sedi v kaši, ki si jo je nakuhal in se pri tem opekel. Prej je bil besen pes, zdaj pa maha z repom kakor kužek.“

„Zlotvor, on nam je vrgel kraljevino v kri. A Uskoki?“

„Zdaj so mirni, že so se mislili priklopiti kmetom. A Turn je prišel še o pravem času. Vrže jim par pesti cekinov v žrela, zajame kolovodjo vstaje Nožino, poobesi tri vstaše in da ustreliti popa in zdaj so mu Uskoki verni. A še ni celi norosti konec. Bati se je za Novomesto, Metliko, tja do Celja je vse v plamenu. Štajerske in kranjske barone stresa groza. Kras in Gorenjska gibljeta, kuga sega že na Koroško.“

„Vem“, reče škof razljučen, pisali so mi Štajerci, cesar in nadvojvoda Karl. Dolže me, da ne delam Bogami, banstva sem sit. Kolikokrat sem že pisal, da

nam je predstavljala gdč. Brinšekova, znana vže iz prejšnjih let kot izborna igralka, Muk je imel v g. Žnideršiču izbornega posnemovalca, Kunigunda je bila gospa Valova, katera je s svojim sigurnim nastopom vzbudila splošno priznanje, Kodelja g. dr. Graselli je na originalen način in z izborno masko predstavljal starega godrnjača, Emilijo pa gdč. Strniševa, katera bi pač prav lahko nastopila tudi na večjem odru. Druge manjše vloge so imeli gg. Gamerc, Brinšek, Magister, ki so tudi častno rešili svojo nalogo. Da je pa igra tako izborno vspela, gre v prvi vrsti priznanje gospodu dr. Graselli-ju, ki se je pokazal v režiserstvu res pravega mojstra in ki je dosegel za njegov trud in požrtvovalnost najlepše priznanje v uspehu igre same. Predstavljala se je tudi serija razglednic, predstavljajoča v petih živih slikah zaljubljen par. Gospa Valova in gospod Perné sta s temi slikami dosegla nepričakovan vspeh. Kakor pri vsaki prireditvi, zgodil se je tudi tukaj nedostatek, ki je tičal v tem, da se je slučajno nekatere rodbine in posameznike prezrlo povabiti k veselici. Če se pa pomisli, da je odbor dobil vabila šele v petek iz tiskarne in jih je torej moral v naglici razposlati, ni prav nič čudno, da se je ta ali oni pomotoma izpustil. Popolnoma neopravičeno pa je očitiranje, da so bili namenoma izpuščeni.

Po predstavah je bila šaljiva loterija, ki se je od takih prejšnjih let razlikovala z res krasnimi dobitki. Potem pa se je razvila prosta in splošna zabava, ki je trajala pozno v jutro. Čitalnica naj bi priredila še več takih predstav in če bodo take kakor zadnja, si je vspeha gotova.

Bistriške novice.

Kdor ima veselje do branja, naj pride v trnovsko čitalnico k Ivanu Urbančiču, kjer je na razpolago vse polno časopisov. V kratkem se bodo začele izposojevati tudi knjige. Brati časopise in izposojevati si knjige bo smel vsakdo, tudi če ni član čitalnice. Kmetje, prihajajte pridno in v večjem številu v našo bralno sobo! Tu se lahko zastonj poučite o marsičem, kar vam bo koristilo. Bistriška čitalnica se preseli prihodnji mesec v svoje novo zidano poslopje. Kdor ima kaj opravila v Bistrici, stopil bo prav rad v čitalnico ali si pa izposodil kako knjigo, da se o čem pouči, pa tudi razvedri.

Pretečeno nedeljo je bila čitalniška veselica. Igra, žive slike, šaljiva loterija, nastop brzorisarja — vse je tako dobro izpadlo, da v Bistrici že dolgo tako

sodišče spodi Tahija, to nesrečo naše kraljevine, ki je vsemu krvolitju kriv. Prosil sem pomoči, pa je ne dajo. In zdaj ko vsa kraljevina plamti, zdaj dobim od kralja pismo, naj vpeljem Heningovico v pol Susjeda in naj skušam z denarjem ukloniti Tahija, da zapusti še drugo polovico. Ali je za to odločbo trebalo 9 let?

„To je politična modrost,“ se nasmeja Alapič, „kmete moramo zmlatiti, a žal mi je, da reveži gube glavo. Če bi bilo več pravice, kot milosti, moglo bi biti tudi brez tega“.

„Da, gospod Gašpar,“ veli škof Drašković, nisem iz kamena, a to ljuliko treba izruvat do korenine, ker se gre za glavo vsega plemstva. Ko sem videl, da od drugod ni pomoči, sem sezval deželno brambo slavonsko v Zagreb, vi morate voditi vojsko. V Zagrebu sem zbral 5000 mož. Tudi vi ste lepo četo nabrali. Pa krenite na pot v imenu božjem in to takoj jutri.“

„Že jutri?“

„Da, krog Stubice in Zlatara se je zbralo 6000 kmetov, vodi jih Matija Gubec. Vse ljudstvo čaka gori do Medmurja in če se pridruži Ilija Gregorič Gubcu, nam bo slabo. Dokažimo, da moremo sami obvladati vstajo, da smo tod gospodarji, brez Nemcev.“

„Dobro, prevzvišeni, zgodi se po vašem. Jutri opoldan krenemo na Stubico. Dotja odpočijemo trudne kosti.“

Uro pozneje so že orile troblje in grmeli bobni po zagrebških ulicah. Objavilo se je, naj bo vojska pripravljena, da odide jutri na sever.

XXXIII.

V kotlini med bregovi stoji stubiška dolina. V njej in na bližnjih bregovih leži Gubčeva vojska, 6000 mož kmetov, čakaje Ilijo Gregoriča.

V zimski noči spavajo krog ognjev kmetski vojniki! Klici straž odmevajo med dolino in griči. Konjiki od časa do časa pregledujejo čete. Na griču nasproti stubiškim toplicam stoji klet. Tam je prva straža. Pred kletjo je visok kol in na njem snop slame. Kapetan Pasanac tod zapoveduje. Od bližnje cerkvice sv. Petra je možno pregledati vso dolino. Med lesenimi križi se vije velika bela zastava s črnim križem, ob njej pa stoje štirje železni topovi. V cerkvici gori luč. Po tleh je nekaj slame, na njej leži devojka. Svoje roke je podvila pod glavo. To je Jana. Ob njej sedita dva moža, eden starejši, a mlade duše in svetlih oči. Na črnem klobuku se mu dviga visoko pero, na prsni se beli srebrni križ, na telovniku srebrne spone, fin kožuh mu pada z ramena, opira se na široko, srebrom okovano sabljo. To je Gubec. Pred njim sedi Mogaič.

„Ne glasu od Ilije,“ spregovori Gubec. „Ali ve, da so naši pri Kerestincu pobiti? Bila je izdaja. Tako je. Kdo te najprej izda? Tvoj človek. Pa bodisi, še stojita Ilija in Matija in gospoda se trese“.

„Ujec!“ reče Mogaič, „ti si mož, diven mož, več si vreden kot grof. Ljudstvo te ima za svetnika. Ali že veš, kapetani so imeli dogovor.“

„Dogovor? Brez mene?“

(Dalje prih.)

lepe veselice nismo dočakali. Udeležba je bila prav dovoljna, opazili smo tudi domačo duhovščino. Tako je prav! Želeli bi še več takih popolnih prireditev.

Žalosten slučaj se je zgodil v nedeljo v Bistrici. Neki postopač Viktor Baša iz Trsta se že dalje časa potika po Bistrici. V neki tukajšnji gostilni je začel izzivati. Ivan Baša, posestnikov sin iz Jasena ga ni maral poslušati in ga je zavrnil. Ker se Ivan Baša ni hotel z njim prepirati, je šel v drugo gostilno. Brž je bil Viktor za njim in mu z nožem prizadjal tri rane v sence, trebuh in v stegno. Poklicani zdravnik mu je zavezal rane. Drugi dan so ga prepeljali v reško bolnišnico. Kakor čujemo je iz nevarnosti.

Grajsčino na Premu z vsemi posestvi je kupil lansko leto g. župnik Lenassi iz Nadanjega sela. S tem je postal on tudi patron premske cerkve. Kot tak ima posebne dolžnosti, prispevati mora namreč gotovo svoto k popravilom cerkve.

Ustanovna listina tega patronata, ki jo ima najbrže g. Lenassi sam, prepis iste pa gotovo premski župnik ali trnovski dekan, natanko določa svoto, ki jo mora patron prispevati. — V ta namen je šla deputacija mož iz premske fare k g. Lenassiju, da se o tem dogovore. Toda on ni hotel z njimi obravnavati in jih je prezirljivo odpravil od sebe. Tako ravnanje tega dušnega pastirja je kmete prav ujezilo. Z vso opravičenostjo so trdili: „Glejte, glejte kako prijazen je ta gospod z nami, kadar nas ne potrebuje.“ Toda le počasi! Mi si hočemo to dobro zapomniti. Prej ali slej pride čas, ko bo on nas potreboval. Tudi mi mu pokažemo vrata.

V Jablanici je umrl 8. t. m. ujec župana A. Hrvatina, skoro 90 let star. V tej rodbini je v zadnjem času to že tretji slučaj visoke starosti.

Še par mesecev in voliti bo treba poslance v državni zbor. Po novem volilnem redu ima odslej pravico voliti vsak, ki je 24 let star in biva vsaj eno leto od dne razpisa volitev v svoji občini. Kmetje pripravite se, da izvolite takega moža za svoj volilni okraj, ki bo v resnici zastopal vaše koristi. Kmet s kmetom! Kdo drugi pa pozna vaše težnje bolj, kot tisti, ki sam skuša trpljenje zatiranega kmeta, torej kmet sam. Noben drug, četudi je advokat ali duhoven, se ne bo tako živo potegnil za vaš stan, kot kak kmetški poslanec. Priredili se bodo shodi s te ali z one strani. Pojdite v prostem času, kadar se skliče kje kak shod, na te volilne shode. Tako čujete glasove z obeh strani, vi pa se odločite vselej za tistega moža-kandidata, o katerem bodele prepričani, da se bo potegoval edino le za vaše koristi. V ta namen se bo vršil v Bistrici drugo nedeljo, dne **24. februarja shod volilcev** v hotelu Ilirija ob 3. popoldne. Pridite kmetje polnoštevilno, da se pogovorite o svojem poslancu, o takem možu-kandidatu, ki se bo potegoval v resnici za vaš blagor.

Domače vesti.

Volitev župana in obč. svetovalcev v Postojni bo v ponedeljek 18. t. m. ob 10. uri dopoludne.

Rokodelsko podporno društvo v Postojni je priredilo na pustno nedeljo v gostilni pri dolenjem Burgerji veselico s petjem in plesom. Vkljub temu, da smo imeli prejšnji večer drugo veselico in vkljub neugodnemu vremenu je bila ta priredba obč. priljubljenejšega društva dobro obiskana in zabava prav izvrstna.

„Domoljub“ je v eni zadnjih števil na tako podel način napadel poštenega gostilničarja in posestnika Andreja Burgerja v Postojni, kakor zmore to le — „Domoljub“. Med tem ko tirajo kmeta za vsako malenkost pred sodnijo, se tega tatu časti — urednik Domoljuba je notranjski državnozborni kandidat Žitnik — ne more prijeti, ker je še deželni poslanec. Žitnika silijo duhovni posebno zato kot kandidata, da pod njegovo poslansko varnostjo duhovniški dopisniki lože čast kradejo. In ta Žitnik, ki svoj poslanski poklic tako umeva, bi rad bil državnozborni zastopnik Notranjske.

Račun ceste v postojnskem okraju za l. 1906 izkazuje: a) pri deželnih cestah dohodkov 1679 K, troškov 5319.22 K, tedaj primanjkljaja 3640.22 K, b) pri okrajnih dohodkov 14396.60 K, troškov 11537.56 K, tedaj prebitka 2859.04 K, c) pri javnih dohodkov 19.14 K, troškov 2179.57 K, tedaj primanjkljaja 2160.43 K. Skupni primanjkljaj znaša 2941.61 K. V pokritje ima prispevati 1) južna železnica od primanjkljaja pri javnih cestah tretjino, t. j. 720.14 K, 2) deželni zaklad pa od primanjkljaja pri deželnih cestah, polovico t. j. 1820.11 K, ter za klovorsko dovozno cesto tretjino t. j. 720.15 K. Ker tedaj stoji primanjkljaju 2941.61 K nasproti pokritja 3260.40 K, ostane prebitka 318.79 K.

V Ljubljani je izšel nov zanimiv list „Domače ognjišče“ (Naročnina 2 K na upravnistvo Domačega ognjišča v Ljubljani). Namenjen je starišem, ki imajo otroke v šoli. Uči nas, da se moramo, kolikor le dopušča čas, ukvarjati s svojimi otroki, da jim ohranimo telesno zdravje, in da podpiramo njih duševni napredek v šoli. V tem oziru so nas drugi narodi vže prehiteli in so zaradi tega srečnejši od nas. Želimo, da bi postal list domač v vsaki slovenski rodbini. Pisateljem pa priporočamo, da pišejo preprosto po domače brez nepotrebnih tujk in raznovrstno, (ne v predolgih spisih).

Pevskega društva „Javornik“ zabaven večer v Matenjivasi se je nad vse pričakovanje dobro obnesel. Šaljiva igra v dveh dejanjih, ki je trajala nad poldrugo uro, je splošno ugajala. Ako se pomisli, da je bila igra precej težavna, a igralci bilo jih je osem samih priprostih mladeničev, deloma takih, ki sploh še nikdar nobene igre videli niso — reči se mora, da je vsak častno rešil svojo nalogo. V mnogobrojnemu številu zbrano občinstvo se je od srca smejalo, in se je od več strani izrekla želja, da se v kratkem kaj enakega priredi. Zabaven večer je bil prirejen ne samo v zabavo, temveč tudi v pouk in izobrazbo, in se na gmotni uspeh

večera ni gledalo. Ko se je namreč pri blagajni opazilo, da so troški prireditve pokriti, ker so nekateri gospodje vstopnino preplačali, pustilo se je ostale brezplačno vstopiti.

„Krivi preroki“ so začeli vstajati tudi v Il. Bistriški okolici ter se v kratkem skliče tudi tam kmetški shod. „Lažiljub“ ima lahko zopet malo gradiva se norčevati iz snuječe se kmetške stranke. Slobodno mu — to le kaže njegovo onemoglo jezico. Naj le še bolj razsaja — „mi stojimo trdno kakor zidi grada.“

Iz Hotedršice. G. nadučitelj se v kratkem preseli od nas na svoje novo mesto v Št. Vid nad Cerknico. Škoda ga, ker je bil pri nas zelo priljubljen. Kakor se čuje, pride k nam nadučitelj iz Litije. — Velikonočno spraševanje je bilo zadnje dni pretečenega meseca, pri katerem se je pobiralo za nov lesteneč. Daroval je vsak prostovoljno po svoji moči. Veljal bode baje 1.400 K! — Župnik je oznanil v nedeljo 3. t. m. raz leco, naj pridejo popoldne v šolo vsi starejši možje, da se bodo posvetovali o sedežih v cerkvi. Rekel je, da bode letos oddal vse sedeže na dražbo. Zakaj to ne gre, da ko jedenkrat sedež zlicitira, da bi bil potem vedno pri hiši. Hotel je, da bi na vsacih 20. let z nova jih licitirali. Možje so se res popoldne skoraj vsi zbrali v šoli. Nastalo je veliko razburjenje, ker niso dovolili župnikovim zahtevam. Ko so namreč cerkev zidali, se je potrebovalo seveda mnogo denarja. Takrat tudi še ni imela cerkev svojega gozda, kakor ga ima danes. Nato so kmetje les za sedeže darovali, in je vsaka oseba, katera je hotela imeti sedež, vložila še 2 gld., pri tem so se tudi zavezali, da ostanejo sedeži v last kmetov. — „Domoljuba“ usiljujejo pri nas tako, kakor Jud svoje preležano blago. Seveda pa ta časopis ni za kmeta. On je zelo priporočljiv za one, ki hočejo v cerkvi vse svetnike „oblizati“, a izven cerkve pa prav po „Domoljubovo“ napadajo z „dolгим jezičkom“ poštene ljudi. Zavedni možje ne naročujte tacega časopisa! — Strup proti roparskim živalim so pretečeni teden najemniki lova potresali. Mogoče sedaj poginejo drzne lisice, da ne bodejo uboge cipke vedno v veliki nevarnosti pred njimi. Naj bi tudi kaj ukrenili, proti „dolgouhim“ zajcem. Letošnjo zimo so še tu pa tam napravili veliko škode pri mladih drevescih. Če ni bilo fino obito in s trnjem dobro zagrajeno, že se je priplazila ta škodljiva žival ter ga popolnoma uničila. — Neki posestnik iz Novega sveta je vložil prošnjo na deželni odbor, da bi mu dali podporo za napravo vodnjaka. Upamo da mu prošnje ne bodo odbili. Če dobivajo vasi za vodovode in celo take, katere jih niso tako silno potrebne, zakaj bi ne dobile same otne vasi za napravo vodnjakov. Vasi Novi svet in Ravnik nimata ob suhem vremenu nikakoršne vode. Lahko si mislimo, koliko uboga živina trpi za žejo v poletnem času, ko se mogoče celi dan ne more dovolj napiti. Koliko trpi tudi kmet, ko pride zvečer ves izmučen domov in ko bi imel iti k počitku, pa hajd po vodo, nekateri po celo uro hoda in še po slabih in strmih potih voziti. Marsikaterega

kmeta se čuje ko pravi: „Zakaj pa nam ne pomagajo poslanci, ki jih nam usiljujejo naši duhovniki?“ Ob času volitev nam obetajo, da le oni dobro vedo kje kmeta čevelj žuli. Potem pa, ko so izvoljeni se pa le za svoj stan hitro pobrigajo, kmetu volivcu pa naklonijo lepo podporo, da mu povišajo davek. Kmet ti se pa muči, plačuj in zopet plačuj!

Iz Kilovč. Dosedanji skupni pašniki v naši občini so se končno porazdelili posredovanjem agrarne komisije med posamezne posestnike. Ob tej priliki je ta komisija tudi dognala, da bi znašali stroški za izboljšanje teh pašnikov 17.115 K. Potrebno bi bilo, da se ta svet najprej očisti kamenja in grmovja ter poseje s priznanimi travnimi semeni, kojih rast bi bilo treba pospešiti z umetnimi gnojili. Tako bi se pridobilo nekaj sveta za sadne vrtove, za njive, travnike ali gozde. Deželni odbor kranjski je sklenil prispevati 25 % k tem proračunjenim stroškom, ako se izboljšanje izvrši po tem umnem načrtu. To bodi v vzgled drugim občinam, da se vedo ravnati kadar se bo šlo v njih za izboljšanje sveta, ki se lahko doseže z deželno in državno podporo.

Ponesrečil se je Anton Godeša iz Unca št. 32, ko je delal na progi južne železnice med Rakekom in Postojno. Pridrdral mu je za hrbtno vlak in ga vrgel v stran, na glavi in hrbtu težko poškodovanega so prepeljali v postojnsko okrožno bolnico.

Tiskovne pomote. V zadnji številki se je tiskalo med domačimi vestmi v notici o kmetškem shodu „drugi jih imenuje stare klerikalce“ mesto „liberalce“, v notici o vodovodu pa „iz kočanskih“, mesto „iz kočanskih šic“.

Narodno gospodarstvo.

Močno poganjajoča drevesa, ki ne rode mnogo sadja, je bolje obrezati spomladi kot v jeseni. S tem oslabimo drevesa in ravno to je vzrok, da se popravijo ter postanejo rodovitna.

Vino se sme pretočiti še-le, ko je popolnoma čisto. V dobrih, enakomerno toplih kletih se lahko pretaka vino vso zimo; v slabih kletih, kjer se toplota menjava, se vzdigne lahko gošča in skali vino.

Kako je očistiti petrolejev sod, da je poraben za vodo in za druge reči? Sodu se odvzame zgoraj dno ter se ga napolni do vrha z vodo, kateri je pri mešanega 5 kg ugašenega apna. To pustimo stati 8 dni. Odvzeto dno se dene tudi v posodo s tako vodo napolnjeno. Apno izvleče vse petrolejeve snovi, nahajajoče se v sodu, ter se ž njimi zveže ali spoji. Čez osem dni se apnena voda izlije ter se posoda napolni s čisto vodo. Voda se pusti 14 dni v posodi, da se popolnoma izčisti. Na ta način očiščen sod se lahko rabi celo za kisló zelje. Tudi za špirit se sodi lahko uporabljajo, če jih parkrat na ta način očistimo.

Bolehne rastline v loncih se popravijo, ako jih polijemo prav dobro z gorko vodo od 45—50 stopinj

Reumirja. Če je treba se lahko to ponavlja. Ako so črvi v koreninah, pridejo na površje in se zaduše.

Če ti teče kri iz nosa, giblji naglo in močno čeljusti, kakor pri jedi, kar krvotok ustavi. Otrokom se da lahko kaj v usta, n. pr. zvaljek papirja, da ga zvečijo.

Pohišstvo iz hrastovega lesa se očisti tako-le: Najprej se odrgne z volneno krpo, namočeno v mlačni vodi. Na to se skuha za jajce voska in pol toliko sladkorja na $\frac{1}{2}$ litra piva. Kakor hitro je pohišstvo suho po prej opisanem prvem očiščenju z vodo, poliva se s to mešanico ter je potem kakor novo.

Mehak cepilni vosek za rane na drevescih: Pol kile smole raztopimo na ognju in primešamo raztopini 5—6 *dkg* loja ali masti. Potem šele denemo lonec na hladno in primešamo še $\frac{1}{2}$ l špirita. Tega voska ni treba pogrevati. Šele čez leto dni se strdi. Takrat ga zopet raztopimo na ognju in zalijemo s špiritom.

Pozimi izboljšamo zemljo na zelenjadem od-delku z blatom s cest, iz jarkov in ribnikov, z raznimi drobnimi odpadki starega zidovja, z apnenčevim prodom, kakor zahteva peščeni ali ilovnati svet.

Za gnoj ali toplak je dober konjski, goveji, ovčji in mešani gnoj. S prstjo zakriti smemo ta gnoj šele, ko se je sparil, ker bi sopara in ostri plini drugače zadušili kaleče seme. Le neizvedenci pokrijejo gnoj in sejejo v svojo škodo precej prvi dan.

Po svetu.

Živ pokopan. V vasi Jegorovka v Rusiji so pokopali kmeta. V noči po pogrebu zaslišalo se je iz groba zamolklo ječanje. Nekateri kmetje, ki so slišali te grozne glasove, so bili prepričani, da pokojnik radi storjenih grehov ne najde miru. Sklenili so, zabiti bruno iz hrastovega lesa v grob, da se kričač pomiri. Večina razumnejših kmetov se je pa obrnila na duhovnika s prošnjo za odkopanje groba. A duhovnik tega ni dovolil. Obrnili so se do policije, ki pa je dovoljenje uposlala šele čez dva dni. Ko so grob odkopali, našli so kmeta v strašnem stanju, s krvavečimi udi, zlomljenimi prsti in snežnobelimi lasmi, še živega. 48 urno bivanje v grobu je mladega človeka spremenilo v starčka. Ker je bila zemlja le nalahko nasuta, je prihajal zrak do krste ter se kmet ni zadušil.

Tihotapci z gadi. V preteklem letu je v Tečinskem okraju razpisal okrajni urad 50 h nagrade na vsakega gada, ki se ujame v domačem okraju. Ugodno priliko, prodajati tako blago, so uporabili tudi ljudje iz sosednih okrajev Saksonske, kjer je bila nagrada za ubite gade prav majhna. Utihotapili so gade, katere so vjeli v svoji deželi, v tečinski okraj. Tihotapci so bili v zvezi z domačini, ki so prevzeli od njih blago ter ga nesli v urad, dobiček so delili. Urad se je veselil lepega uspeha!

Pomanjkanje premoga v Lvovu. V Lvovu je nastalo pomanjkanje premoga in drv. V skladiščih je

vsega skupaj le še 20 vagonov premoga in 117 sežnjev drv za celo mesto.

Radodaren deželnozborski kandidat. Pri zadnjih volitvah za ogrski deželni zbor je neki kandidat vprašal volilca: „Povej mi, ljubi moj, koliko ti je pa dal moj protikandidat za tvoj glas?“ „Štiri goldinarje, vaše blagorodje!“ „Kaj, samo štiri goldinarje, takemu revežu, ki ima ženo in otroke! Ta umazanec! Tega ne smeš sprejeti! Voli rajši mene in ti dobiš 5 goldinarjev!“ To rekši, stisne kmetu petak v roko in si da od njega izplačati tiste 4 goldinarje nasprotnikov. In pri volitvah je zmagal ta prebrisani kandidat.

„Išči bedakov!“ Ameriški Nemec se je hotel prepričati, kaj pomenijo inserati, ki so se ponavljali dan na dan v listu. Vposlal je toraj zahtevani denar in si zanj pridobil sledeče resnice. Prvi inserat: Za en dolar povem vsakemu sredstvo zoper pijančevanje. Odgovor: Prisezi, da ne boš več popival in ne prelomi nikoli te prisege. Drugi inserat, namenjen nevslisanim ženinom in nevestam: Kako napravim globok vtis? Odgovor: Sedi v širok lonec poln testa! Tretji inserat je obetal za en sam dolar 12 prekornih reči. Nemec je dobil 12 šivank. Četrty inserat: Kdor plača dolar, mu povem nezmotljivo sredstvo, da obogati. Odgovor: Delaj po hudirjevo, in ne izdaj nikoli beliča! Peti inserat: Kako je mogoče pisati brez črnila in peresa? Odgovor: S pomočjo svinčnika. Zadnji inserat pa obljubuje za dolar: Kako živiš lahko in dobro brez dela? Odgovor: Poišči si bedakov, kakor jaz.

6. februarja je pogorelo žitno skladišče v Reki. Poslopje je imelo osem nadstropij in vsebovalo 320 vagonov žita in zelo veliko praznih vreč. Zaradi burje ni bilo mogoče ničesar rešiti, tako da je zgorelo 40 m visoko poslopje do tal. K sreči je pihala burja proti morju, da niso pogorela skladišča, ki stoje žitnici nasproti. Zato bi pa bili kmalu zgoreli parniki, kojih eden se je bil vže vžgal. Škode je za 2 milijona kron, vendar je ta znesek zavarovan.

V Hrudimu pozdravljajo moški pozimi s poklonom ali po vojaško, ker je odkrivanje zdravju škodljivo. Občinski svet je to uredbo sklenil, vendar zahteva naj plačajo moški za to ugodnost po 1 K na leto za sirotišnico. Mnogi so že vplačali ta znesek.

Mučenje otrok. Mogoče ne bode brez koristi, ako navedemo tu nekaj statističnih podatkov o mukah in raznem trpinčenju, kateremu so izpostavljena uboga mala bitja, otroci poživljenih staršev. Iz poročila angl. narodne družbe v obrambo otrok pred trpinčenjem je razvidno, da je družba v 10 letih svojega delovanja zasledila 109.000 otrok, ki so bili trpinčeni na razne načine. 25.437 teh malih trpinov je nosilo na telesu znake pobijanja s čevlji, razno posodo, lopatami, jermeni, železnimi kljukami, ali so bili poškodovani z ognjem, vrelo vodo ter sploh z vsem, kar se more misliti, da je prišlo v roko bestijalnim starišem. Revčki so bili pokriti z oteklinami, ranami, opeklinami, ali so bili oparjeni. Drugih 62.887 otrok so našli v vsakem oziru

zapuščenih, sestradanih, umazanih, razcapanih, prezebajočih, bledih, slabih, polnih izpuščajev in opriščajev, mročih v bedi. 712 takih revčkov je umrlo zbog grozodejskega postopanja hudobnih starišev. 12.663 otrok je bilo žrtev lenobe in pohlepnosti po denarju svojih roditeljev, ki so izkoriščali bledost, medlost, kašelj ali celo umetne bolesi svojih otrok ter so jih izpostavljali na ceste usmiljenju darežljivih ljudi. 4460 nesrečnih malih deklic je postalo žrtev bestijalne pohotnosti v človeški podobi. 3205 malih sužnjev se je dobilo pri škodljivih in nevarnih delih, kakor n. pr. v cirkusih in enakih podjetjih, ki služijo denar na letnih sejnih in shodiščih. Zgodi se marsikak zločin, da se ti otroci store pripravne za izkoriščanje. — Ko bi se vsi ti otroci postavili v vrsto, bi bila ta vrsta dolga 60 angl. milj in bi korakali celih 24 ur, da bi prišli zadnji mimo nas. To je tužna slika, ki nas opominja, na kako nizki stopinji stoji še obča kultura in kako velika in težka je naloga sedanjih in bodočih človekoljubov.

Kako je mislil slavní igravec Nestroy. Izmed drugih navajam naslednje: „O vsakem človeku sem slabega mnenja, celo o sebi, in varal sem se redkokedaj“. „Revščina je brezdvomno največje zlo. In najsi bi mi kdo ponujal 10 milijonov, da bi bil zanje ubog, odlonil bi jih“. „To smatram za največjo neumnost in krivico, da bogatini goste bogatine... Da bi povabljal reveže, ne trpel bi nihče pomanjkanja“.

Za kratek čas.

V spovednici. Tat med spovedjo izmakne župniku uro. Takoj se izpove: „Jaz kradem“. Župnik: „Tako ne smeš govoriti, reci raje, jaz sem kradel.“ Tat, ki je ta čas uro že spravil v svoj žep: „Pa bodi tako, kradel sem!“ Župnik: „Kaj si pa ukradel?“ Tat: „Uro!“ Župnik: „Če si jo ukradel, jo moraš nazaj dati!“ Tat: „No, tu jo imate, gospod župnik!“ Župnik: „Jaz je nečem, le daj jo tistemu, komur si jo ukradel!“ Tat: „Saj ta je ne mara!“ Župnik: „Če je ne mara, jo pa obdrži!“ In tat je dobil povrh še odvezo.

Med zakonskima. Mož: „Jaz res ne vem, zakaj bi moja nikdar ne veljala!“ Žena: „Saj veš, da to ne more biti, ker že moja vedno velja!“

MOTOR

skoraj nov in malo rabljen **se ceno proda.**
Vpraša naj se pri g. Antonu Drofenik v Postojni.

Na prodaj je

hiša št. 15 v Zalogu pri Postojni

z vrtom, travniki, poljem in gozdom vred. — Kupci naj se oglase pri lastniku.

Loterijske številke.

Dunaj, 9. februvarija	74	52	82	81	73
Brno, 13. februvarija	30	46	27	83	17

Kašelj. Kdor tega ne uvažuje, se pregreši na svojem lastnem telesu! **Kaiserjeve prsne karamele** s tremi jelkami. Zdravniško preizkušeno in priporočeno proti kašlju in hripavosti, kataru, zasliženju in kataru v požiralniku. 5120 notarsko poverjenih izpričeval potrjuje, da drže kar obetajo. Zavoj 20 in 40 vinarjev. — Škatljica 80 vinarjev. —

Zalogo ima

J. Hus

lekarnar v Vipavi.

Prsni sirup proti kašlju, hripavosti itd.
steklenica 1 K 40 v.

== Čisto, belo ribje olje, ==
steklenica 1 K, velika 1 K 80 v.

Mazilo proti trganju in revmatizmu,
steklenica 1 K.

== Mazilo proti ozebkom ==
1 lonček 70 vin.

Razpošilja

lekarna Hus v Vipavi.

Tržne cene v Ljubljani.

Semena:

Domača detelja	od K 110.— do K 114.—
Lucerna	» » 270.— » » 276.—
Laneno seme	» » 26.— » » 27.—

Fizol:

Rudeči ribniški	» » 24.— » » 25.—
Prepeličar	» » 20.— » » —.—

Žito:

Pšenica	» » 16.— » » —.—
Rž	» » 14.40 » » —.—
Ječmen	» » 14.40 » » —.—
Oves	» » 16.60 » » —.—
Ajda	» » 17.— » » —.—

Kože:

Goveje z rogmi vred	» » 110.— » » 112.—
Telečje	» » 150.— » » —.—
Svinjske	» » 100.— » » —.—
Lisičje	» » 14.— » » 16.—
Kunine (belice)	» » 42.— » » 48.—
» (rumenice)	» » 55.— » » 66.—
Dihurjeve	» » 6.— » » 6.50
Vidrne	» » 24.— » » 28.—

Za 100 kilogramov.

Za par.

Izjava.

Ker sem gospoda Anton-a Ditrich, trgovca v Postojni vedno čislal kot poštenjaka in tudi sedaj nimam nobenega povoda dvomiti o njegovi poštenosti, obžalujem, da sem mu doposlal v hipni razburjenosti dne 19. grudna 1906 dopisnico z vsebujočo neumestno žalitvijo.

V Planini, 12. svečana 1907.

Fran Chiautta

trgovec.

V hiši gospe Helene Orešek v Postojni

• zobozdravnik •

iz Ljubljane, Špitalske ulice št. 7

Amerik. zobz.
Vsa zobotehnična dela

Amerik. zobz.
v konces. ateljeju

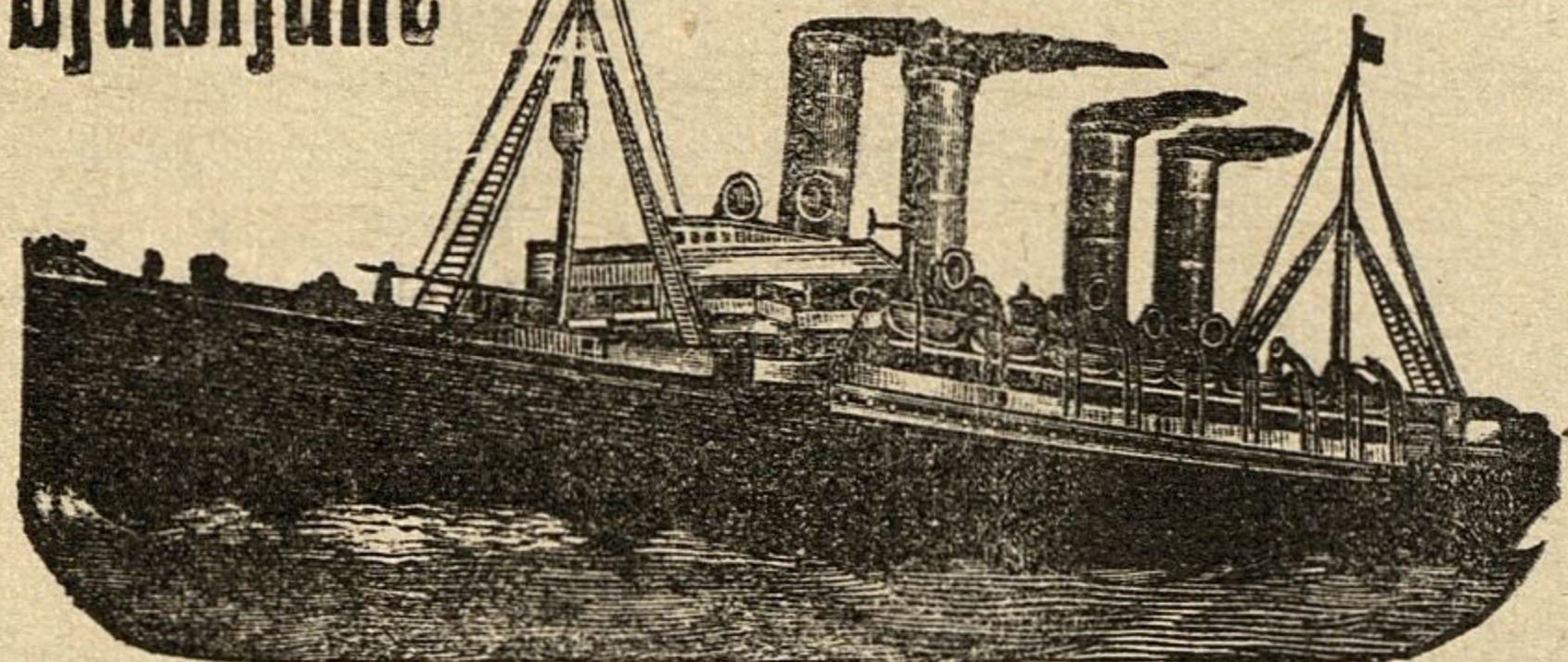

O. SEYDL

izvršujejo.

Ordinira vsako soboto od 8. do 5. ure.

iz Ljubljane v New-York

vozi se najcenejše s prekrasno opremljenimi ekspresnim.
parobrodi, takozvanimi

cesarskimi brzoparniki

Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm in Kaiser
Wilhelm der Grosse, kateri so največji in najvarnejši
na svetu.

Vožnja po morju traja samo 5 do 6 dni.

Zdatne ugodnosti dovoljujejo se večjim družbam. — Podrobna
pojasnila in potrebni pouk da vsakomur nemudoma in brezplačno

EDVARD TAVČAR v Ljubljani

št. 35, Kolodvorske ulice št. 35,

nasproti stari Tišlerjevi gostilni.

Svetovnoznana

postojnska jama

je odprta vsak dan ob pol 11. uri dopoldne
in je izključno električno razsvetljena.

Od 1. marca do 31. oktobra je odprta tudi ob
pol 4. uri proti vstopnini K 5.— za osebo.

Ob nedeljah in praznikih pa le K 3.— za osebo.

MAKS ŠEBER

== v Postojni. ==

Akциденčna tiskarna.

== Knjigoveznica. ==

Fotografični atelije.

Zaloga vsakovrstnih tiskovin

za županstva, krajne šolske svete, šolska
vodstva, posojilnice, mlekarne zadruge itd.

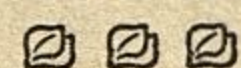
Izvršuje se po naročilu vsa
druga tiskarska dela

kakor n. pr. letna poročila, cenike, vabila k
veselicam in občnim zborom, programe, nazna-
nila o zarokah, porokah itd., parte liste, pisma
in kuverte z naslovi, posetnice, razglednice,
trgovska naznanila itd. itd.

Notranjska posojilnica v Postojni

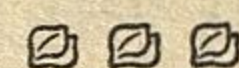
registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure
== dopoldne. ==

Obrestuje hranilne vloge po 4½% brez odbitka rent-
nega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po 5% in amortizaciji
najmanj 1%, na osebni kredit po 6%.

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob **torkih**,
posojila se izplačujejo le ob **petkih**.